

CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC CỦA LAO ĐỘNG NGÀNH KẾ TOÁN TRONG THỜI ĐẠI CÔNG NGHỆ SỐ

● TRẦN BÍCH NGÀ

Khoa Kế toán Kiểm toán,
Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật công nghiệp

TÓM TẮT:

Trong thời đại công nghệ số, ngành Kế toán đang trải qua sự thay đổi mạnh mẽ do sự phát triển của trí tuệ nhân tạo (AI), tự động hóa và các phần mềm thông minh. Nhưng công nghệ số đặt ra nhiều thách thức lớn như nguy cơ mất việc do tự động hóa, yêu cầu kỹ năng cao hơn. Bài viết phân tích những cơ hội và thách thức đối với lao động ngành Kế toán trong bối cảnh công nghệ số. Từ đó đưa ra giải pháp nhằm giúp người lao động tận dụng được cơ hội đến từ sự thay đổi thời đại số.

Từ khóa: công nghệ số, kế toán, trí tuệ nhân tạo, tự động hóa, bảo mật dữ liệu, thị trường lao động, kỹ năng kế toán, cơ hội, thách thức.

1. Đặt vấn đề

Sự phát triển của công nghệ số đang tác động mạnh mẽ đến hầu hết các ngành nghề, trong đó có kế toán. Ngày nay, những phần mềm thông minh và trí tuệ nhân tạo có thể thực hiện nhiều công việc kế toán một cách chính xác và hiệu quả, giúp doanh nghiệp tiết kiệm thời gian và chi phí. Điều này đặt ra câu hỏi liệu vai trò của kế toán viên có bị thay thế hoàn toàn hay không. Mặc dù công nghệ đem lại nhiều lợi ích, nhưng nó cũng đặt ra thách thức lớn đối với lao động ngành kế toán. Những kế toán viên truyền thống cần phải nâng cao kỹ năng công nghệ, thích nghi với các công cụ số hóa và mở rộng kiến thức để đảm bảo vị trí của họ trong thị trường lao động. Đồng thời, họ cũng cần đối mặt với những rủi ro liên quan đến bảo mật dữ liệu và sự thay đổi liên tục của các quy định kế toán. Bài viết này sẽ phân tích rõ hơn về những cơ hội và

thách thức kế toán viên phải đối mặt trong thời đại số, từ đó giúp họ có cái nhìn tổng quan và định hướng phát triển phù hợp.

2. Thách thức đối với lao động ngành kế toán trong thời đại công nghệ số

Trong bối cảnh công nghệ số phát triển mạnh mẽ, ngành Kế toán đang đối mặt với nhiều thách thức lớn. Trí tuệ nhân tạo (AI), tự động hóa và các phần mềm thông minh không chỉ làm thay đổi cách thức làm việc mà còn tạo ra áp lực buộc kế toán viên phải thích nghi nhanh chóng nếu không muốn bị đào thải.

Một trong những thách thức lớn nhất đối với kế toán viên là nguy cơ mất việc làm do tự động hóa. Ngày càng nhiều doanh nghiệp áp dụng các phần mềm kế toán hiện đại như QuickBooks, Xero, SAP để thực hiện các công việc như nhập liệu, lập báo cáo tài chính và đối chiếu số liệu một cách nhanh

chóng và chính xác. Điều này làm giảm nhu cầu tuyển dụng kế toán viên cho các công việc mang tính lặp lại, khiến nhiều lao động phải đối diện với nguy cơ mất việc hoặc buộc phải chuyển đổi nghề nghiệp. Những kế toán viên không trang bị thêm kỹ năng mới hoặc chỉ tập trung vào các công việc truyền thống sẽ gặp khó khăn trong việc duy trì vị trí của mình trên thị trường lao động.

Ngoài ra, yêu cầu về kỹ năng đối với kế toán viên ngày càng cao hơn. Trước đây, chỉ cần nắm vững các nguyên tắc kế toán và sử dụng phần mềm kế toán cơ bản là có thể đảm nhiệm tốt công việc. Tuy nhiên, trong thời đại công nghệ số, kế toán viên cần có kiến thức về dữ liệu lớn (Big Data), phân tích tài chính, trí tuệ nhân tạo và thậm chí là blockchain để bắt kịp xu hướng. Những người không nhanh chóng cập nhật và nâng cao kỹ năng công nghệ sẽ bị tụt hậu và mất lợi thế cạnh tranh trên thị trường lao động. Việc học hỏi và trau dồi kỹ năng công nghệ trở thành điều kiện bắt buộc nếu kế toán viên muốn tiếp tục phát triển sự nghiệp.

Sự cạnh tranh trên thị trường lao động cũng trở nên khốc liệt hơn khi công nghệ ngày càng thay đổi cách thức làm việc trong ngành kế toán. Các doanh nghiệp có xu hướng tìm kiếm những kế toán viên có kỹ năng tổng hợp, bao gồm cả kế toán, tài chính và công nghệ. Điều này làm gia tăng sự cạnh tranh giữa các lao động trong ngành. Những ai không nhanh chóng thích nghi và mở rộng kiến thức sẽ gặp khó khăn trong việc tìm kiếm cơ hội nghề nghiệp với thu nhập ổn định và cơ hội thăng tiến.

Một thách thức khác mà kế toán viên phải đối mặt là sự thay đổi liên tục của các quy định kế toán và thuế. Công nghệ số không chỉ tác động đến cách thức vận hành của hệ thống kế toán mà còn ảnh hưởng đến chính sách và luật pháp trong lĩnh vực tài chính. Các quy định pháp luật liên tục thay đổi để phù hợp với nền kinh tế số, đòi hỏi kế toán viên phải luôn cập nhật và nắm rõ các chính sách mới. Nếu không theo kịp những thay đổi này, họ có thể mắc sai lầm trong báo cáo tài chính, dẫn đến hậu quả nghiêm trọng cho doanh nghiệp và ảnh hưởng đến uy tín của bản thân.

Cuối cùng, áp lực về học tập suốt đời cũng là một thách thức không nhỏ đối với kế toán viên. Với

sự phát triển không ngừng của công nghệ, kế toán viên không thể chỉ dựa vào những kiến thức cũ mà phải liên tục học hỏi để bắt kịp xu hướng mới. Họ cần tham gia các khóa học trực tuyến, các chương trình đào tạo về công nghệ tài chính (Fintech) và các công cụ kế toán số. Tuy nhiên, việc cân bằng giữa công việc và học tập không phải là điều dễ dàng, đặc biệt khi chi phí đào tạo và thời gian học tập đang là những rào cản lớn đối với nhiều người trong ngành.

3. Cơ hội đối với lao động ngành Kế toán trong thời đại công nghệ số

Thời đại công nghệ số đặt ra không ít thách thức nhưng cũng tạo ra nhiều cơ hội cho lao động ngành kế toán.

Trong thời đại công nghệ số, sự phát triển mạnh mẽ của trí tuệ nhân tạo (AI), tự động hóa và phần mềm kế toán đã tạo ra những cơ hội to lớn cho lao động trong ngành kế toán. Dù công nghệ đang dần thay thế một số công việc mang tính chất lặp lại, nhưng sự phát triển này cũng mở ra nhiều hướng đi mới, giúp kế toán viên nâng cao giá trị của mình trong tổ chức.

Nâng cao hiệu suất làm việc, công nghệ số đã giúp tự động hóa nhiều quy trình kế toán như nhập liệu, xử lý hóa đơn, lập báo cáo tài chính và đối chiếu sổ sách. Các phần mềm kế toán thông minh như QuickBooks, Xero hay SAP có thể tự động hóa phần lớn các công việc thủ công, giúp kế toán viên tiết kiệm thời gian và giảm thiểu sai sót. Điều này không chỉ nâng cao hiệu suất làm việc mà còn giúp họ tập trung vào các nhiệm vụ mang tính chiến lược hơn, như phân tích tài chính hay tư vấn doanh nghiệp.

Cơ hội việc làm mở rộng, trước đây, kế toán chủ yếu làm việc trong các công ty, doanh nghiệp hoặc các tổ chức tài chính. Tuy nhiên, với sự phát triển của công nghệ, họ có thể làm việc từ xa hoặc cung cấp dịch vụ kế toán tự do cho nhiều khách hàng trên toàn cầu. Các nền tảng như Upwork, Freelancer, hay Fiverr, đã giúp nhiều kế toán viên có thể tìm kiếm khách hàng quốc tế mà không cần ràng buộc với một công ty cố định. Điều này đặc biệt có lợi cho những người muốn làm việc linh hoạt, hoặc khởi nghiệp trong lĩnh vực dịch vụ kế toán.

Nhu cầu gia tăng đối với kế toán viên phân tích có khả năng tài chính, dự báo xu hướng và hỗ trợ ra quyết định chiến lược ngày càng tăng khi các công việc kế toán truyền thống dần được tự động hóa, nhu cầu đối với kế toán viên có khả năng phân tích tài chính. Các doanh nghiệp không chỉ cần người ghi chép số liệu mà còn cần chuyên gia có thể phân tích và đưa ra các khuyến nghị giúp tối ưu hóa tài chính. Những người có kiến thức về khoa học dữ liệu, phân tích tài chính và quản trị rủi ro sẽ có nhiều cơ hội thăng tiến và mức lương hấp dẫn hơn.

Phát triển kỹ năng số và công nghệ, vì công nghệ số không chỉ đặt ra thách thức mà còn tạo ra động lực để kế toán viên phát triển bản thân. Việc nắm vững các phần mềm kế toán, hiểu biết về trí tuệ nhân tạo, blockchain trong kế toán, hay quản lý dữ liệu lớn (Big Data) sẽ giúp họ thích nghi với sự thay đổi và trở nên có giá trị hơn trong tổ chức. Những kế toán viên có kiến thức về công nghệ tài chính (Fintech) sẽ có lợi thế cạnh tranh mạnh mẽ, đặc biệt là trong các công ty khởi nghiệp và tập đoàn lớn.

Sự phát triển của dịch vụ kế toán tư vấn, công nghệ số đã tạo ra nhu cầu lớn đối với dịch vụ tư vấn tài chính và thuế ngoài các công việc kế toán truyền thống. Các doanh nghiệp, đặc biệt là các công ty khởi nghiệp, cần những chuyên gia có thể hướng dẫn họ về lập kế hoạch tài chính, quản lý dòng tiền và tối ưu hóa thuế. Đây là cơ hội để kế toán viên mở rộng phạm vi hoạt động và phát triển sự nghiệp theo hướng tư vấn chuyên sâu.

Có thể thấy, công nghệ số không chỉ thay đổi cách thức làm việc mà còn mở ra nhiều cơ hội phát triển cho lao động ngành kế toán. Những ai biết tận dụng công nghệ, nâng cao kỹ năng phân tích và tư vấn tài chính sẽ có nhiều cơ hội thăng tiến và mở rộng sự nghiệp. Thay vì lo lắng về việc bị thay thế, kế toán viên nên chủ động thích nghi, học hỏi và phát triển để đón nhận những cơ hội mới trong thời đại số.

4. Giải pháp giúp người lao động ngành kế toán tận dụng cơ hội đến từ thời đại số

Để tận dụng tối đa cơ hội công nghệ số mang lại, lao động trong ngành kế toán cần chủ động nâng cao trình độ chuyên môn và kỹ năng công nghệ. Trước hết, kế toán viên cần nắm vững và cập

nhật thường xuyên các phần mềm kế toán hiện đại như QuickBooks, Xero, SAP hay các nền tảng ERP. Việc thành thạo những công cụ này giúp họ nâng cao năng suất làm việc, giảm thiểu sai sót và tạo ra giá trị cao hơn cho doanh nghiệp.

Bên cạnh việc sử dụng phần mềm kế toán, kế toán viên cũng cần trau dồi kiến thức về Big Data, AI và blockchain. Những công nghệ này không chỉ hỗ trợ việc xử lý dữ liệu tài chính một cách hiệu quả hơn, mà còn giúp doanh nghiệp tối ưu hóa quá trình ra quyết định dựa trên dữ liệu. Đặc biệt, AI đang dần được ứng dụng trong phân tích tài chính, dự đoán rủi ro và kiểm toán tự động. Do đó, kế toán viên cần tiếp cận và hiểu cách tận dụng AI để bổ sung vào công việc của mình thay vì lo ngại bị thay thế.

Ngoài ra, nâng cao kỹ năng mềm cũng là yếu tố quan trọng để kế toán viên tận dụng cơ hội trong thời đại số. Kỹ năng phân tích, tư duy phản biện và giao tiếp hiệu quả sẽ giúp họ thích nghi tốt hơn với môi trường làm việc mới. Thay vì chỉ tập trung vào các nghiệp vụ kế toán truyền thống, kế toán viên nên hướng đến việc trở thành chuyên gia tư vấn tài chính, đưa ra các giải pháp chiến lược giúp doanh nghiệp phát triển bền vững. Khả năng làm việc nhóm, phối hợp với các bộ phận khác như công nghệ thông tin và quản lý rủi ro cũng sẽ mang lại lợi thế lớn cho kế toán viên trong thời đại số.

Ngoài ra, việc học tập suốt đời là một yêu cầu không thể thiếu trong bối cảnh công nghệ phát triển nhanh chóng. Kế toán viên nên tham gia các khóa học trực tuyến, các chương trình đào tạo chuyên sâu về công nghệ tài chính (Fintech), dữ liệu tài chính và các xu hướng mới trong lĩnh vực kế toán. Việc không ngừng học hỏi sẽ giúp họ duy trì lợi thế cạnh tranh và thích nghi tốt hơn với sự thay đổi của ngành.

5. Kết luận

Để tận dụng cơ hội trong thời đại công nghệ số, kế toán viên cần không ngừng học hỏi, nâng cao trình độ chuyên môn và kỹ năng công nghệ, cũng như trang bị những kiến thức về bảo mật dữ liệu và xu hướng kế toán hiện đại. Chỉ khi sẵn sàng thay đổi và thích nghi, lao động ngành Kế toán mới có thể giữ vững vị thế trong thị trường lao động đầy biến động ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

Đào Xuân Tiên (2021), Xu hướng phát triển công nghệ số trong Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 - Những tác động, thách thức và cơ hội đối với lĩnh vực kế toán, kiểm toán, Tạp chí Kế toán và kiểm toán, số 218, tháng 11/2021.

Lê Thị Kim Triệu (2021). Ngành Kế toán trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0. Tạp chí Kinh tế và Dự báo, số 29 năm 2021.

Mai Thị Hoa (2022). Xu hướng của ngành Kế toán, Kiểm toán trong bối cảnh cách mạng công nghiệp 4.0. Tạp chí Tài chính số kỳ 2 tháng 6/2022 (779), 117-119.

Nguyễn Thị Dung (2023), Cơ hội và thách thức của nghề kế toán - kiểm toán Việt Nam trong bối cảnh công nghệ số, Tạp chí Công Thương số 7 tháng 3 năm 2023.

Nguyễn Thị Lan Phương (2023), Tác động của công nghệ số tới việc đào tạo kế toán tại Việt Nam, Kỷ yếu của Hội thảo khoa học quốc gia: Chuyển đổi số trong lĩnh vực kế toán, kiểm toán và tài chính - ngân hàng tại Việt Nam. Đại học Lao động - Xã hội, Hà Nội.

Ngày nhận bài: 5/1/2025

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 20/1/2025

Ngày chấp nhận đăng bài: 7/2/2025

OPPORTUNITIES AND CHALLENGES FOR ACCOUNTING PROFESSIONALS IN THE DIGITAL ERA

● **TRAN BICH NGA**

Faculty of Accounting and Auditing,
University of Economics - Technology for Industries

ABSTRACT:

In the digital era, the accounting profession is experiencing profound transformations driven by advancements in artificial intelligence (AI), automation, and smart software. While these technologies offer significant opportunities to enhance efficiency and productivity, they also present major challenges, including the risk of job displacement due to automation and increasing demands for higher-level skills. This study analyzes the opportunities and challenges facing accounting professionals in the context of digital technology. Based on these insights, it proposes solutions to help workers adapt and capitalize on the opportunities presented by the digital age.

Keywords: digital technology, accounting, artificial intelligence, automation, data security, labor market, accounting skills, opportunities, challenges.